

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

331.78 (063)

Hely

Szerző: -

Cím: *Háztartási munkásnők gyűlése*

Idő

"1918"

Forrás: *Keznav*

Személy

Bp.
(Hely)

1918. XII. 3.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Háztartási munkásnők gyűlése.

Szervezkednek és emberi jogokat követelnek.

A régi képviselőház, amely a forradalom óta az egész társadalom megújulásának, mindjárt tetté váló bátor szavaknak tanuja anynyi hazug frázis után: vasárnap délután a legelnyomottabb munkásréteget, a „cselédeket” látta sorsukra eszmélni. Azokat a nőket, akik eddig munkások voltak, anélkül, hogy munkás-voltuknak és ezzel: munkásjogaiknak is tudatában lettek volna. A kapitalista társadalom minél tovább akarta meghagyni őket öntudatlanságukban; a „jó” cseléd alázatosságát, a „szemtelen” cseléd pedig olyan embert jelentett, aki sorsa ellen ágaskodik.

A társadalom jótékonyági tapasztalásokkal, kegyelmes szavakkal, szórakozásokkal igyekezett megnyugtanni őket, késleltetni emberré válásukat. A szocialista igazságokra való ébredésnek, a szervezkedésnek útját állta a tudatlanságuk, a „családhoz való tartozásuk”, amely család azonban munkateljesítményük csökkenése, teszem: betegségük idején rögtön megtagadta.

A mai forrongó, lázas idők azonban az ő tehetetlen keserűségüknek is energiát adtak. A forradalom vívmánya pedig, a szabad gyülekezési jog, meghozta a Magyarországi Munkásnők Egyesületének azt a lehetőséget — amit hónapok előtt a rendőrség nem engedélyezett — hogy összehívhatta a háztartási munkásnőket és a radikális, gyors segítség útját mutassa meg nekik.

Vasárnap délután 5 órára már a karzatok is zsúfolásig megteltek. Kétkedő, lemondó arcok között sok mosolygó, bizakodó: a háztartási

munkásnők tavaly megalakult szakosztályának régi tagjai, a hölgyektől kigunyolt „szocialista cselédek”. És megkezdődött a tanácskozás, amelynek lefolyása egy emberréteg felszabadulásának minden meghatározható tünetét, ujjongó hatalmas erejét bizonyítja.

Az egybehívók nevében *Csery Ilona* elvtársnő üdvözölte a jelenlevőket és elnököknek *Wlach Máriát*, jegyzőnek *Hajdu Juliskát* ajánlotta. *Wlach Mária* elvtársnő, a szakosztály elnöke, lelkesedéssel fogadott beszédében figyelmeztette szaktársnőit a szervezkedés fontosságára. A mikor minden társadalmi réteg megmozdul és követeli jogait, a háztartási munkás sem maradhat jótalan, kiűzött áldozata a régi rendnek. *Timárné Csoma Róza* elvtársnő a régi szociáldemokrata erős meggyőződésével az összetartás törvényeket megdöntő és teremtő erejéről beszélt. Azután *Horváth Katica* elvtársnő előadó, mondta el közel másfélórás, nagyhatású, tapssal, tetszésnyilvánításokkal sűrűn megszakított beszédét. Utalt arra, hogy a munkások minden kategóriája már jóval a forradalom előtt bírt jogokkal, rendezte munkaideje, munkahéto kérdését. Viszont a „cseléd” még szabad idejében is „kenyéradójának” (a régi patriarkális elnevezést nagyon szereti a polgári társadalom) tartozik dolgozni. Este eloltják a lámpát, nehogy saját rongyos ruháját is megfoltozhassa. Tanulni akarása ellen tiltakoznak: tudatlanságát szeretik. Erkölestenek mondják, a jómódu gazdák és fiatalurak azonban büntetlenül elesáthatják a fiatal cselédleányt, akit, ha teherbe esik: gazdája „kidobhat” az utcára, az 1876-i elavult cseléd-törvény értelmében. A helyszerzők uzsorájával szemben tehetetlenek. A falusi leányokat (háboru idején az éhező osztrák leányokat) bérle nyomókul használták. Míg az urinők hónapokig pihenhetnek, háztartási munkásnőiket kiteszik nyáron a munkanélküliség sok veszedelmének, ahelyett, hogy az ő jól megérdemelt pihenését is biztosítanák. Azután a megfelelő szakképzésről beszélt az előadó, akinek minden

erős, bátor megállapításait tapsvinnal fogadták boldog hallgatói. A határozati javaslat föl-olvasása után *Szöke Zsófia* elvtársnő buzdította kitartásra szaktársnőit és erős küzdelemre a reakció ellen. *Puskás Mátyas* elvtárs a viceházmestereket szólította föl szervezkedésre. *Wlachné* elvtársnő elnök fölkererte a gyűlés résztvevőit, hogy az itt hallott eszméket vigyék ki falura. Agitáljanak, szólítsák föl szervezkedésre minden ismerősüket, lépjenek be az őket megvédő szociáldemokraták táborába. Azután a jelenlevők lelkesedéssel, százával iratkoztak be a Háztartási Munkásnők Szakosztályába, amelynek helyiségében, Lövölde-tér 2. földszint, naponta 4-6-ig és vasárnap egész délután kapnak fölvilágosítást. A gyűlésen hozott határozati javaslat a következő:

Az 1918. december 1-én a régi képviselőházban megtartott háztartási munkásnő gyűlés megállapítja, hogy a munkásosztály egyetlen rétege sem szenved olyan nagy elnyomatásban, mint a háztartási munkásnők. Megállapítja, hogy a munkaidejük határtalan, védelem nélkül állanak, kizsákmányolásuk a legképtelenebb. Megadóztatják lelkiismeretlen emberek a munkanélküliségüket, mert védtelenül állnak a helyszerzők uzsorájával szemben. Ügyesbajos dolgaikat a rendőrség kezeli, lelkiismeretlenül. Es e sérelmek betetőzéséül fényképes igazolványok elrendelése a gonosztevőkkel egy osztályba sorozta őket. Mindezen sérelmekkel

szemben a háztartási munkásnők a következőket követelik:

1. A fényképes igazolványok azonnali visszavonását. 2. A cselédkönyvek megszüntetését és helyette munkakönyv kiadását. 3. Az 1876. évi cselédtörvény hatályon kívül helyezését. 4. A háztartási munkásnők jogviszonyait szabályozó új törvény alkotását a szervezett háztartási munkásnők bevonásával a következő irányelvek alapján: a) a munkaidő rendezése; b) a fölmondási és szabadságidő rendezése; c) a cselédügyekben a rendőrség hatáskörének a megszüntetése; e) paritásos békéltető bíróságok fölállítása; f) a háztartási munkaközvetítők, az ugynevezett helyszerzők iparendedélye visszavonandó és hatósági díjtalan közvetítés állítandó föl; g) a háztartási munkásnők munkakörének megállapítása; h) munkafölügyelők alkalmazása az iparfölügyelőségek mintájára; i) a 16 éven aluli gyermekek munkájának az eltiltása; j) a szakoktatás rendezése. 6. Betegség, baleset, anyaság esetére való biztosítás az 1907. évi munkásbiztosítási törvény keretében. 6. Biztosítás rokkantság és aggkor esetére. 7. Háztartási munkásnők részére otthonok és szállók szociális alapon való berendezése.

Mindezek után a gyűlés kimondja, hogy minden háztartási munkásnő köteles a Háztartási Munkásnők Országos Szakszervezetébe és a szociáldemokrata pártba belépni. Egyben kijelenti a gyűlés, hogy mindezek a követelések csak *minimumai* azoknak a reformoknak és intézkedéseknek, amelyekre ezen a téren még szükség van és amelyeket a szervezett háztartási munkásnők szervezettségük erejével még ki fognak vívni.